

Edgren, Jen
Tel: 010-698 11 56
jen.edgren
@naturvardsverket.se

BESLUT
2019-05-14 Ärendenr:
NV-06615-18

Berguv Nord Gävleborg
Arne Nordström
Tosätter 109
825 96 Enånger
Grimbart7358@gmail.com

Tillstånd att frisläppa uppfödda ungfåglar av berguv i Dalarnas- Gävleborgs- och Västernorrlands län

Beslut

Naturvårdsverket medger, att Berguv Nord får sätta ut ungar av berguvar enligt nedan angivna villkor.

Tillståndet gäller i Gävleborg-, Dalarna- och Västernorrlands län till och med den 31 december 2020.

Detta beslut kommer att delges med så kallas kungörelsedelgivning. Vi kommer även att publicera beslutet på vår webbplats

<http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Rattsinformation/Beslut/Beslut-om-jakt-och-vilt/Ovriga-beslut-jakt-och-vilt/>.

Villkor för utsättningen:

- Högst fem berguvsungar får årligen släppas fria i respektive län.
- Avel får endast bedrivas med individer som inte medför risk för inavel.
- Ungar som frisläpps ska ha fötts upp på ett sådant sätt att de har bra förutsättningar att klara sig i de vilda, exempelvis genom att undvika tillvänjning till människor.
- Utsättning ska ske i områden som bedöms som lämpliga för fåglarna.
- Ungar som frisläpps ska vara märkta med ringmärkningscentralens ringar.
- Utsättning får inte ske om det finns risk för spridning av smittsamma sjukdomar.

- Utsättning får inte ske utan jakträttshavarens medgivande.
- Berörd länsstyrelse och region vid Polismyndigheten ska underrättas om utsättningen innan den påbörjas.
- Utsättning inom skyddade områden eller andra områden med särskilda bestämmelser får inte bedrivas om inte tillstånd till detta har lämnats av berörd myndighet.
- En kopia av detta tillstånd ska medföras vid all utsättning som bedrivs med stöd av detta beslut.
- Verksamheten ska bedrivas på ett sådant sätt att fåglarna så långt som det är möjligt inte utsätts för onödigt lidande.
- Verksamheten ska bedrivas med största möjliga hänsyn till såväl annat vilt som människor.
- Ni ska **senast den 28 februari 2021** lämna en skriftlig redogörelse över hur många individer som frisläppts, från vilka hägn uvarna kommer ifrån, var de frisläppts och hur verksamheten bedrivits i övrigt. Ni ska även redogöra för hur de utsatta berguvarna klarar sig i det vilda samt effekterna av tidigare utsättningar. Märk redogörelsen med ovanstående ärendenummer.

Bakgrund

Ni har ansökt om att få sätta ut uppfödda ungar av berguv i Gävleborgs-, Dalarnas- och Västernorrlands län.

Av ansökan och kompletteringar framgår bland annat följande.

Projekt Berguv Nord igångsattes 1977. I begynnelsen arbetade man inom de fem Norrlandslänen. Ett 60-tal par överläts då från andra projekt och fördelades ut på uppfödare. Som mest fanns under en period i Gävleborg ett tiotal uppfödninganläggningar. Under perioden 1983 - 2018 har 640 ungar utplanterats i nyss nämnda län. Projekt Berguv Nord har som helhet frisläppt ca 2000 ungar. Under hand har utsättningarna minskat i omfattning. Berguv Nord samarbetar idag med Orsa björnpark, Järvzoo, Boda viltforskningsstation samt ett hägn i Insjön. Antalet ungar som släppts ut de senaste åren har varierat mellan enstaka till sju då också inräknat ungar från anläggningar i Dalarna. På sikt är projektets tanke att några djurparker blir de som kommer att hålla några avelspar, i händelse av att verksamheten utökas igen. Det är en allmän uppfattning bland ornitologer att berguvstammen minskat kraftigt under senare år.

Inhämtade av synpunkter

Länsstyrelserna i Gävleborg, Dalarna och Västernorrland har beretts tillfälle att yttra sig. I yttrandena anförs bland annat.

Länsstyrelsen i Gävleborg

Länsstyrelsen anser att tillstånd för utsättning av berguvar i länet kan tillåtas. I nuläget förkommer ca fem säkra häckningar i länet årligen, jämfört med tio säkra häckningar under tidigare år när projektet satte ut fler ungar. Eftersom antalet anläggningar som föder upp berguvar är få numera föds inte särskilt många ungar årligen. Tidigare år har två till fem ungar släppts ut/år, då det är antalet som fötts i anläggningarna. Länsstyrelsen anser att det är en mängd som

visat sig fungera tidigare. Ev. bör antalet ungar som sätts ut anpassas efter årlig födotillgång. Tidigare utsatta ungar har spridit sig väl, så val av plats anses inte vara av större betydelse, så länge platser med uppenbar risk för olycka undviks.

Länsstyrelsen i Dalarna

Länsstyrelsen har inga invändningar mot att ungar, som produceras av hägnade berguvar inom projekt Berguv Nord, släpps ut i Dalarna. Länsstyrelsen ser ingen anledning att begränsa projektets val av utsättningsplats. Med beaktande av det fåtal par som finns hägnade samt det antal ungar Berguv Nord i sin ansökan skriver de senaste åren varit aktuella för utplantering så ser Länsstyrelsen inte någon anledning att begränsa antalet ungar som får släppas ut i länet.

I övrigt anser Länsstyrelsen att det kan vara bra att bevara den kompetensen för uppfödning av berguvar som finns i projektet. Om den pågående riksinventeringen visar på en svag berguvsstam kanske ett uppfödningprojekt på nytt övervägs. Berguvspopulationen i Dalarna visar en tydligt minskande trend sedan många år tillbaka. Vid den senaste stora inventeringen 1998 - 1999 konstaterades 41 revir i Dalarna. Knappt tio år senare, 2008 konstaterades 9 kända häckningar. 2018 kunde endast 4 häckningar och därtill inalles 3 ytterligare revir konstateras i Dalarna. Den verksamhet som bedrivits inom Berguvsprojektet i Dalarna har så vitt Länsstyrelsen kan bedöma fungerat väl. När avelsverksamheten bedrevs i full skala ökade stammen för att sedan minska i takt med att frisläppande av ungar minskade. Eftersom berguvsstammen i dagsläget består av ett fåtal par i hela Dalarna ser inte Länsstyrelsen någon risk med att släppa ut ungar.

Länsstyrelsen i Västernorrland

Länsstyrelsen i Västernorrland anser att man bör vara mycket restriktiv med att meddela tillstånd till projekt av denna typ. Tillstånd bör medges först efter att ett tydligt syfte, mål och en tidsplan redovisats vilket saknas i denna ansökan. Genom ringmärkning vet man att dödligheten på utsläppta uvar är hög varför kända hot bör ha åtgärdats helt eller näst därtill då projektet i ett längre perspektiv annars får anses vara verkningslöst. Det finns idag en tydlig bild av vilka de främsta hoten är mot arten. Numer anses hoten främst vara kopplade till ledningsnätet men även exploateringar i anslutning till häckningsplatser dit även bebyggelse räknas. Om åtgärder för att förstärka den befintliga berguvsstammen ska tillåtas genom uppfödning och utsättning av berguvar bör detta ske genom en nationell samordning för att därigenom uppnå önskad effekt. Särskilda studieområden där effekterna följs upp bör finnas med som en del av projektet. Genom BirdLife Sverige genomförs en riksövergripande inventering av berguv 2019 - 2020. För att få användbart underlag bör man invänta resultatet eller delresultat från denna inventeringen innan beslut tas.

Skäl

Aktuella bestämmelser

Enligt 41 § jaktförordningen (1987:259) är det inte tillåtet att sätta ut vilt i frihet. Enligt samma paragraf andra stycket får Naturvårdsverket besluta om undantag från detta förbud.

Av förarbetena till jaktlagen (prop. 1986/87:58) framgår att utsättning av vilt är en sådan åtgärd som kan vidtas i viltvårdande syfte. Vidare

framgår av förarbetena att målet för viltvården bör vara att bevara de arter som tillhör landets viltbestånd och främja en lämplig utveckling av viltstammarna med hänsyn tagen till allmänna och särskilda intressen.

Kungörelsedelgivning av beslutet får ske om en obestämd krets ska delges, vilket framgår av 49 § i delgivningslagen (2010:1932).

Naturvårdsverkets bedömning

Naturvårdsverket beaktar om utsättningen är en åtgärd med viltvårdande syfte. Vidare beaktar Naturvårdsverket

- utsikten för arten/individerna att klara sig i det vilda,
- möjligheten för arten att inom rimlig tid återetablera sig i området,
- om arten förekommer eller har förekommit naturligt inom aktuellt område tidigare och om orsaken till artens försvinnande eller minskning är känd och i sådana fall åtgärdad.

Berguven är naturligt förekommande i landet. Syftet med utsättningarna är att stärka den befintliga populationen av frilevande berguv. Det föreligger därför ett viltvårdande syfte.

Verksamheten med utsättning av berguvsungar har tidigare under många år bedrivits över hela landet. När verksamheten startade var berguven tämligen sällsynt. Resultatet med utsättningarna var så pass lyckat att man i stora delar av landet upphörde eller påbörjade avveckling av verksamheten. Naturvårdsverket kunde då inte se att det förelåg något större behov av att förlänga tidigare tillstånd. Dock beviljades ettåriga tillstånd för att möjliggöra en planerad avveckling av verksamheten. Trots omfattande verksamhet med utsättningar är Länsstyrelsen i Gävleborgs och Dalarnas uppfattning att populationen, efter att utsättningarna avtagit i omfattning, åter igen minskat. Orsaken till populationens minskning och de regionala skillnaderna är i dagsläget okänd. Nedgången skulle kunna betyda att förutsättningarna för berguv att återetablera sig i de aktuella länen, i samma omfattning som tidigare, inte är gynnsamma.

Svensk ringmärkningsatlas (Fransson, T., Österblom, H. & Hall-Karlsson, S. 2008. Svensk ringmärkningsatlas. Vol 2. Stockholm) visade att omkring var tredje ringmärkt berguv återfanns, men sannolikheten att få ett återfynd var betydligt högre för handuppfödda fåglar än för berguvar som ringmärkts som vilda. Detta kan hänga samman med att dödligheten för juvenila handuppfödda berguvar var betydligt högre (62,8%) under det första levnadsåret än för juvenila berguvar som vuxit upp i det fria (47,5%). Skillnaden i överlevnad samt det faktum att berguvar sannolikt börjar häcka vid tre till fyra års ålder (Olsson 1997, Olsson & Philipsson 2000) innebar att omkring var tredje vildfödd uv (30,3%) och knappt var femte handuppfödd uv (18,1%) blir tillräckligt gammal (4 år) för att häcka. Dödsorsaker som redovisats i ringmärkningsatlas visar att handuppfödda uvar kolliderade dock oftare med ledningar (16,7%, vildfödda 13,9%) och med fordon (13,8%, vildfödda 10,1%). Elektricitet skördade fler offer bland handuppfödda (11,6%, vildfödda 8,9%) liksom kollisioner med tåg (9,1%, vildfödda 4,6%). Slutsatsen i atlasen är att detta skulle kunna betyda att handuppfödda uvar ofta lever närmare människor än vildfödda uvar och att de därför i högre grad råkar ut för olyckor som har att göra med mänsklig aktivitet.

Även om orsaken till nedgången av populationen i de aktuella länen i nuläget är okänd, anser Naturvårdsverket att Berguv Nord bör få möjlighet att sätta ut ungar från de få kvarvarande avelsparen under 2019 och 2020. Därefter vill Naturvårdsverket invänta resultatet av rikstaxeringen och utvärdera verksamheten utifrån den redogörelse som projektet lämnar in samt annan tillgänglig kunskap. Naturvårdsverket anser att orsaker till artens eventuella svårigheter att etablera sig bör identifieras och undanröjas, eller begränsas till en tillräckligt låg nivå i de aktuella utsättningsområdena.

Övrigt

Detta tillstånd fräntar er inte ansvar att inhämta andra nödvändiga tillstånd som kan komma att krävas för att få genomföra verksamheten. Sådana tillstånd kan, utöver dispens från berörd myndighet för utsättning i skyddade områden, t.ex. vara tillstånd från Länsstyrelsen för att hålla fåglarna i hägn och tillstånd från Jordbruksverket för att förvara och transportera berguvarna.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschefen Marcus Öhman efter föredragning av vilthandläggare Jen Edgren. I den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit vilthandläggaren Per Risberg och juristen Andreas Ahlén.

För Naturvårdsverket.

Marcus Öhman

Jen Edgren

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till:

Länsstyrelsen Gävleborg
Länsstyrelsen Dalarna
Länsstyrelsen Västernorrland
Berörd region vid Polismyndigheten
Naturhistoriska riksmuseet
Artdatabanken
Birdlife Sweden
Statens veterinärmedicinska anstalt

Var ska beslutet överklagas?

Naturvårdsverkets beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Stockholm.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket.

Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Naturvårdsverket överklagandet och handlingarna till Förvaltningsrätten i Stockholm.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt.

I skrivelsen ska Ni ange:

Ert namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer,

vilket beslut som Ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendenummer,

hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt

om det finns motparter i ärendet bör Ni ange deras namn, adress och telefonnummer.